

**Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет**

**ФАКУЛЬТЕТ
ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ**

ПДАУ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція
(5 грудня 2023 р.)**

м. Полтава 2023

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 грудня 2023 р.)*

УДК 33: 167.1

А 43

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 4 від 20.11.2023 р.).

Редакційна колегія:

- **Безкровний О.В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Дорогань-Писаренко Л. О.**, к. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Перерва П. Г.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;
- **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Бражник Л. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Єгорова О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;
- **Остапенко Т. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;
- **Лега О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету.

Актуальні питання сучасної економічної науки : збірник матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф., 5 грудня 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. 416 с.

До збірника матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної економічної науки» ввійшли результати міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень актуальних проблем української економіки.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

Зуб Вікторія	120
БОРОШНОМЕЛЬНО-КРУП'ЯНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИРОБНИЧІ ТА ІМПОРТНО-ЕКСПОРТНІ ПОЗИЦІЇ	
Івченко Володимир, Солошенок Алла, Полонська Ольга	122
НОРМУВАННЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ	
Івченко Володимир, Симонян Емма.....	125
СУЧАСНИЙ СТАН ТА СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ГАЛУЗІ ОВОЧІВНИЦТВА В УКРАЇНІ	
Івченко Володимир, Витоптова Вікторія, Рудь Вікторія.....	128
ВЛАСТИВОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ ІНДЕКСУ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ	
Калініченко Анатолій.....	131
АНАЛІЗ НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Ковтун Любов.....	133
ОЦІНКА ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРОЄКТУ	
Колесник Аліса.....	136
ВПЛИВ КОНФЛІКТІВ НА ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Кононенко Жанна, Штерман Юлія.....	138
КОНСТИТУЦІЙНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІКИ	
Кравчук Світлана.....	141
ЦИФРОВІЗАЦІЯ В СУЧАСНОМУ БІЗНЕС-ЛАНДШАФТІ	
Крамаренко Аліса, Вишневська Марія.....	144
СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМИ, ВИДІВ ТА СПОСОБІВ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ	
Куц Вікторія.....	147
ГЕНДЕРНО ОРІЄНТОВАНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	
Кучеркова Світлана.....	150
МЕТОД ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК У СТАТИСТИЦІ	
Лимаренко Єлизавета	153

СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМИ, ВИДІВ ТА СПОСОБІВ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

Куц Вікторія

здобувач вищої освіти ОС Бакалавр

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

Науковий керівник: Рудич Алла, к.е.н., доцент

Для того, щоб зібрати та проаналізувати інформацію про різні явища та події, використовують метод статистичного спостереження. Статистичне спостереження – це спланована, науково організована реєстрація масових даних про будь-які соціально-економічні явища та процеси [1, с. 12]. Цей метод може використовуватися в різних галузях та науках, таких як економіка, соціологія, медицина, психологія тощо. Він потребує багато уваги, оскільки помилки статистичного спостереження виправити дуже важко.

Захожай В. Б. виокремлює три форми статистичних спостережень: звітність, спеціальні статистичні обслідування та переписи, реєстри [3, с.28].

Статистична звітність – це система зібраної, упорядкованої та підготовленої інформації, яка представляється у вигляді звіту або звітних документів і містить числові дані, факти, статистичні показники, графіки та іншу інформацію про певні аспекти діяльності організації, галузі, суспільства чи інших об'єктів аналізу. Вона використовується для моніторингу та аналізу різних процесів, подій і явищ. Звітність може бути подана у різних форматах, таких як таблиці, графіки, текстові звіти, електронні документи тощо. Її мета полягає в тому, щоб надати цінну інформацію для прийняття рішень, визначення тенденцій, оцінки ризиків та можливостей, а також для забезпечення транспарентності і обліку різних аспектів діяльності.

Спеціальні статистичні обслідування – це дослідження, які проводяться періодично або за необхідності для збору конкретної статистичної інформації. Вони можуть стосуватися різних аспектів, включаючи економічні показники, соціальні статистики, виробництво, споживчі звички та інше. Прикладом може бути перепис населення, статистика промисловості чи соціологічне опитування.

Перепис – це форма спеціального статистичного обслідування, яке зазвичай проводиться раз в певний період часу (наприклад, кожні 10 років) для збору докладних даних про населення, його характеристики, соціальний статус, економічні умови тощо.

Статистичні реєстри – це систематично ведені бази даних, які містять інформацію про певні аспекти діяльності організацій, індивідів або об'єктів, інші дані та статистичні показники. Ці реєстри використовуються для збору, зберігання та аналізу статистичних даних з метою моніторингу і оцінки різних явищ, вивчення тенденцій, виконання аналізу та планування.

Статистичні спостереження поділяються на декілька видів, в залежності від класифікаційної ознаки. За ступенем охоплення вони можуть бути суцільними та несуцільними.

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 грудня 2023 р.)*

Суцільні спостереження – це спостереження, які включають всі без виключень одиниці досліджуваної сукупності. До такого виду спостереження можна віднести облік випуску продукції, перепис населення.

Несуцільні спостереження – це спостереження, які включають з сукупності лише частину одиниць, на основі яких робляться висновки. Вони в свою чергу поділяються на вибіркові спостереження, спостереження основного масиву, монографічні спостереження та анкетні спостереження. Прикладом несуцільного спостереження є ступінь засміченості посівів та вивчення якості продукції.

Спостереження за часом реєстрації фактів поділяються на поточне, періодичне та одноразове [1, с.27].

Поточне спостереження – це спостереження, що передбачає збір даних в режимі реального часу або практично негайно після події або явища, що вивчається. Прикладом таких спостережень може бути моніторинг погодних умов, фінансових транзакцій, даних про здоров'я тощо.

Періодичне спостереження – це вид спостереження, що передбачає збір даних з певною регулярністю або за визначеними інтервалами часу. Це означає, що дані збираються, наприклад, щоденно, щомісяця, щокварталу або за іншими періодами. Прикладом може бути моніторинг виробництва товарів, продажів, регулярне опитування населення або ведення фінансової звітності.

Одноразове спостереження – це спостереження, що включає збір даних в конкретний момент часу або на певній стадії дослідження і не передбачає подальшого регулярного збору. Це означає, що дані збираються лише один раз для конкретної мети. Прикладом може бути перепис населення, соціологічне опитування на конкретну тему або обстеження стану об'єкта дослідження на конкретний момент.

За способом отримання даних спостереження поділяють на документальний облік, опитування та безпосередній облік[2, с.41].

Документальний облік передбачає збір даних на основі документів, записів та інших документованих джерел. Документи, які містять інформацію про події, стани, транзакції тощо, перевіряються та аналізуються для вилучення статистичних даних. Прикладами можуть бути фінансові звіти, журнали виробництва, медичні картки, документація про операції тощо.

Опитування включає збір даних, запитуючи індивідів або організації за допомогою стандартизованих або індивідуально підготовлених питань. Опитування можуть бути проведені у письмовій, телефонній, особистій формі або через інтернет. Вони використовуються для збору даних про думки, уподобання, відповіді на питання, соціальні характеристики тощо.

Безпосередній облік передбачає безпосереднє фіксування подій або явищ, без посередництва документів чи опитувань. Дослідники безпосередньо спостерігають та реєструють події або стани. Прикладами можуть бути метеорологічні спостереження, вимірювання температури, вивчення руху транспортних засобів тощо.

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 грудня 2023 р.)*

Отже, організаційні форми, види та способи статистичних спостережень грають важливу роль у процесі отримання інформації для наукових досліджень, господарського аналізу та прийняття рішень. Статистичне спостереження допомагає приймати об'єктивні рішення на основі фактів і даних, а не на основі суб'єктивних оцінок. Завдяки цьому, можна визначити закономірності і тенденції, які розробляють стратегії, вдосконалюють процеси та планують майбутні дії.

Список використаних джерел

1. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М., Козирєв О.В., Пальян З.О., Шустиков А.А. Статистика: підручник. Київ, 2000. 476 с. URL: <http://ктеп.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/12/Gerasimenko-Statistika-KNEU-2000.pdf>
2. Опря А.Т. Статистика: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2012. 448 с. URL: <https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/Навчальний%20посібник.pdf>
3. Захожай В.Б., Попов І.І. Статистика: підручник. Київ, 2006. 536с. URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/stat_pidru.pdf